

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologico-Moralis

Ad usum Tyronum elucubratus, Et in Quotidianis Prælectionibus
Quoad ea, quæ Moralis Theologia disputat De Sacramentis, & Censuris

Viva, Domenico

Patavii, 1723

Art. I. De mutuo consensu, & de Reclamatione dissolventibus Sponsalia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40650

necnon si Sponsa permittat, se ab alio impudice tangi, osculari, &c. similiter sponsalia dissolvit.

Tertio *Fuga*, seu Discessus in longinquum, & longa absentia alterius Sponsi; censetur enim hic per fugam suo juri renunciare.

Quarto *Tempus*, hoc est lapsus temporis præfixi Sponsalibus implendis; liberatur enim ab obligatione is, per quem non stetit, ut contractus impleatur.

Quinto *Ordo*, seu susceptio Ordinis Sacri, vel ingressus alterius in Religionem, aut Votum eam ingrediendi: Inmo etiam votum simplex Castitatis, ut docent Suar., Azor., & alii, cum hoc sit de meliori bono: Contrarium tamen docent Filliuc., Sanch., Coninch., eo quod Deus non acceptet rem alteri promissam, & in alterius præjudicium. Unde in foro externo sic vovens compellitur vel fidem servare, vel ingredi Religionem. Certum tamen est, quod per tale votum datur alteri parti jus ad rescindenda sponsalia, eo quod vovens censetur juri suo renunciare.

Sexto *Secunda*, hoc est contrahere sponsalia, aut matrimonium cum alia sponsa, dat justam causam alteri rescindendi sponsalia, quamvis ille teneatur servare prima sponsalia, antequam ineat matrimonium cum altera; & post initum matrimonium, eo soluto, tenetur illa implere, ut docet Pont. contra Sanch. apud Dian. part. 3. tract. 4. resol. 209.

Septimo *Morbus*, videlicet, si superveniat alteri morbus contagiosus, ut lepra, paralysis, morbus gallicus, aut alia notabilis mutatio; Necnon si de novo ea detegantur, quæ si a principio cognita fuissent, a sponsalibus deteruissent; ut est alterius savitia, aut morum asperitas, gravis infamia: Sicut etiam justus timor, ne ex matrimonio scandala, aut gravia odia nascantur inter consanguineos. Pariter, si graviter deformetur alter sponsus, ita ut reddatur ineptus ad suum opificium, & ad familiam sustentandam, vel si amittat oculum, nasum, &c. præsertim sponsa: Item magna debita, vel grave periculum morbi, fortunarum, famæ, paupertatis, &c. Similiter si sponsa dotem promissam dare non possit, aut sponsus incipiat vagari cum sponsa incommodo.

Octavo *Affinis*, hoc est, si alter sponsus copulam habeat cum consanguinea alterius in primo, aut secundo gradu; unde oriatur impedimentum dirimens Affinitatis; quamvis teneatur delinquens petere dispensationem.

Nono *Vox publica*, de impedimento scilicet dirimente, quamvis revera nullum adsit impedimentum; idque ad vitandum scandalum.

Ultimo *Quando reclamant*, hoc est quando sponsalia facta sunt inter impuberes, & alter pubertatem adeptus reclamat, seu dissentit. Quibus adde ignorantiam, metum, & dolum aliquando sufficientem dare causam dissolvendi sponsalia; ut mox examinabimus.

ARTICULUS I.

De Mutuo Consensu, & de Reclamatione dissolventibus Sponsalia.

I. Sponsalia Puberum mutuo consensu

dissolvuntur, etiamsi sint jurata intuitu pietatis.

II. Impuberum Sponsalia dissolvuntur, si eorum alter, statim ac ad pubertatem pervenerit, reclamet: Et quidem pro foro externo intra triennium, & coram Judice, aut testibus.

III.

III. Probabilius impuberes reclamare possunt, cum ad pubertatem deveniunt, etiamsi Sponsalia juramento confirmarint.

IV. Impubescentes tamen, qui juramento confirmarunt Sponsalia, censuris cogendi sunt ad matrimonium contrahendum.

V. Quamvis Impuberes possint deinde reclamare, non per hoc sequitur, quod inanis fuerit contractus, & juramentum ante pubertatem.

I. Quæritur primo; An possint licite sponsalia Puberum, etiam jurata, mutuo consensu dissolvi.

Respondeo cum communi affirmative; sicut potest quilibet alius contractus mutuo consensu, & partium remissione dissolvi: Nam ex Cap. 1. de Regulis juris, Res omnis per quacumque causas nascitur, per easdem dissolvitur, si dissolubilis est. Quod si alter tantum contrahentium in sponsalium dissolutionem consentiat, quamvis non dissolvat sponsalia, nec eximatur sua obligatione, tamen dat jus alteri ad rescindendum.

Quod si sponsalia sint jurata principaliter in amorem Dei, seu per modum voti, (ut contingit, quando quis intuitu pietatis contrahit sponsalia jurata cum pauperula) etiam in tali casu mutuo consensu licite dissolvuntur ex Lessi, Con., Sanch. Tum quia juramentum censetur factum sub ea conditione, quod is, in cujus favorem fit, velit acceptare, & nolit cedere juri suo: Tum etiam, quia juramentum illud promissorium Deus non acceptat, nisi in gratiam partis, cui fit: ergo, parte nolente, Deus jurantem non obligat. Debet tamen pars remittere libere; cum talis remissio sit quædam donatio debiti, quæ debet esse libera; Quare, si metu incusso extorqueatur, non sufficit ad dissolvenda sponsalia: Secus vero, si ob

timorem parentum, vel viri asperitatem pars remittat; quia talis metus, cum non sit incussus ad extorquendam remissionem, non tollit libertatem sufficientem ad ejus validitatem.

Confirmatur ex Perez; quia ideo Pater potest irritare vota omnia etiam personalia impuberum, & vota realia puberum minorum, quia potest tollere materiam, quæ illi subjecta est, qua sublata cessat obligatio voti: ergo cum possit etiam fœmina, in cujus favorem facta est promissio jurata, tollere materiam, nimirum remittendo promissionem in sui favorem factam, poterit pariter relaxare juramentum.

Demum quod non solum valide, sed etiam licite possint sponsalia jurata mutuo consensu dissolvi, docet D. Th. in 4. dist. 24. quæst. 2. art. 5. dicens, Non semper esse levitatis retractare, quæ prius firmata sunt, quia incertæ sunt providentiæ nostræ. Quare illicite dissolverentur, si solum ex levitate, & inconstantia, vel ex aliqua rixa, non vero si rationabili de causa id fieret, cum nullo jure prohibeatur.

II. Quæritur secundo; Utrum etiam Impuberum Sponsalia mutuo consensu ante pubertatem dissolvi possint, an vero expectare debeant tempus pubertatis, ut possint reclamare?

Respondeo, certum esse, quod mutuo consensu non dissolvantur, quamdiu impuberes sunt; ut constat ex cap. de Illis 7. de Desponsatione Impuberum: Ubi id statuitur, ne Impuberes levitate ducti iterum, iterumque sponsalia contrahant, & dissolvant: Quando vero ad ætatem nubilem, seu pubertatis sponsus devenit, potest reclamare, & sponsalia dissolvere, ut in eodem Capite statuitur in favorem ætatis fragilis: Solum autem pro foro externo requiritur, ut reclamatio fiat coram Judice, vel coram idoneis te-

stibus statim, videlicet intra triduum, ut norat Sanch. lib. 1. disp. 51. *ex lege finali Codice de iudiciis*: alias, si in mora fuerit, censetur tacite sponsalia confirmare: In foro tamen conscientia debet quidem reclamatio fieri statim; Verum si quis perveniens ad pubertatem oblitus sit sponsalium, vel ignoret ad pubertatem pervenisse, potest semper, quodcumque memor erit, reclamare.

III. Difficultas est, An, si Impuberes sponsalia juramento confirmant, possint, parte invita, reclamare, quando ad pubertatem deveniunt? Negant Sanch. loc. citat., & Hurt., quia in Cap. *ex Literis* 10. *de sponsalibus*, & *Matrimonii*, statuitur, Impubescentes, qui sponsalia contraxerunt, & juramento confirmarunt, cogendos esse censuris ad matrimonium contrahendum. Sed probabilius affirmant Palud. Pont., Perez disp. 9. sect. 2.: Quod etiam Sanch. iudicat esse probabile. Ratio est, quia juramentum additum contractui fortitur leges contractus, *ex lege finali Codice de non numerata pecunia*; Sed sponsalia impuberum includunt talem conditionem, ut cum ad pubertatem devenerint, possint resilire: ergo etiam juramentum illis additum.

IV. Ad rationem pro contraria sententia respondetur, in citato textu sermonem esse non de Impuberibus, sed de Impubescentibus, seu de iis, qui pubertati sunt proximi, quando malitia supplet aetatem, inter quos, perinde ac inter puberes, validum est matrimonium.

V. Dices: Si impuberes, quando ad pubertatem deveniunt, possunt ad libitum resilire, etiam parte invita; ergo tam contractus, quam juramentum fuit vanum.

Respondeo, non fuisse vanum, quia ex tali contractu obligantur ad non contrahenda sponsalia cum aliis ante

pubertatem; & ex juramento fortius ad id obligantur: Præterea deserviant, ut adveniente pubertate, non sit opus novo contractu, ut sponsalia præcedentia robur suum obtineant. Demum ex iis oritur impedimentum publicæ honestatis, quamvis possint ad libitum dissolvi tempore pubertatis.

ARTICULUS II.

De Crimine dissolvente Sponsalia.

I. *Etiam Sponsi, nedum Sponsa fornicatio dat jus ad resiliendum a sponsalibus.*

II. *Sponsus resilire potest, etiamsi sponsa turpius se tangi permisit, aut si deprehendatur ante sponsalia fornicata fuisse. Quandonam Sponsa similiter resilire poterit?*

III. *Quid, si uterque post sponsalia fornicationem commiserit?*

IV. *Si Sponsus conscius fornicationis sponsa ad illam accedit, amittit jus ad resiliendum.*

V. *Nec solum pro foro externo, sed etiam pro interno.*

I. **Q**uæritur primo; An fornicatio etiam sponsi det jus sponsæ ad resiliendum a sponsalibus?

Respondeo affirmative cum communi; Etenim Sanch. disp. 55. fateetur, nullum reperisse Doctorem de hoc dubitantem, quamvis alii alia ratione dicantur. Ratio nostra est hæc: Ideo sponsa potest rescindere sponsalia propter fornicationem sponsi, quia sponsi fornicatio movet merito sponsæ rationabilem suspicionem, se minus præ altera amari, & post matrimonium esse posthabendam, cum videat sponsum in fervore sui primi amoris alienis amoribus irretitum; quod valde durum est sponsæ: Præterea periculum sæpe est, quod nascatur proles communibus sumptibus alenda: Demum quia in cap.

Quæritur;